

Brüsszel, 2014.7.14.
COM(2014) 460 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**az európai kutatási infrastruktúráért felelős konzorcium (ERIC) közösségi jogi keretéről
szóló, 2009. június 25-i 723/2009/EK tanácsi rendelet alkalmazásáról**

1. BEVEZETÉS

Az európai kutatási infrastruktúráért felelős konzorcium közösségi jogi keretéről szóló 723/2009/EK tanácsi rendelet¹ (a továbbiakban: ERIC-rendelet) azért fogadták el, hogy a nagy, több tagállamot és társult országot felölelő európai kutatási infrastruktúrák létrehozását és működtetését egy új jogi eszközzel, az európai kutatási infrastruktúra- konzorciummal (a továbbiakban: ERIC) mozdítsák elő.

Az ERIC-rendelet az erőforrások szűkösségétől, illetve a technikai és szervezési problémák összetettségétől eltekintve, az új európai infrastruktúrák létrehozása során tapasztalt egyik fő nehézségre nyújt megoldást, azaz a valamennyi ország által megállapodott, megfelelő jogi keret hiányára, mely lehetővé teszi a különböző országokból származó partnerek közötti megfelelő partnerségek létrehozását.

Az ERIC-rendelet azáltal is hivatott elősegíteni az európai kutatási infrastruktúrák gyorsabb létrehozását, hogy a tárgyalások projektről projektre történő ismétlődését elkerüli, az ilyen nemzetközi kutató szervezetek legmegfelelőbb jogi formáját és az azzal összefüggő előnyöket és hátrányokat elemzi és megvitatja, valamint az egyes nemzeti parlamentekben valamely szükséges nemzetközi megállapodás elfogadásával kapcsolatos viták elkerülésével megtakarítja azt az időt, amely abban az esetben lett volna szükséges, ha az ERIC-rendelet által előírt keret nem létezne.

Az ERIC-rendelet feladata volt a jelenlegi kihívások (például a kutatás nemzetköziesedése; a kritikus tömeg elérése; szétszórtnan elhelyezkedő létesítmények kialakítása; referenciamodellek kialakítása) megoldását lehetővé tevő Európai Kutatási Térség létrehozására irányuló európai politikai szándékot megvalósítani. Az is feladata volt, hogy hozzájáruljon az uniós identitás kiemelt tudományos létesítmények köré szerveződő kiépítéséhez, amely az Európai Unió pozitív arculatának nemzetközi szintű fejlődéséhez vezet azáltal, hogy a nemzetközi partnereknek egyetlen jogi személyt biztosít, amelynek tagjává válhatnak, vagy amellyel együttműködésről és esetleges partnerségről állapodhatnak meg.

Az ERIC-rendeletet 2013 decemberében² azért módosították, hogy jobban tükröződhessen a társult országok hozzájárulása az ERIC-ekhez: a társult országokat a szavazati jogok vonatkozásában az ERIC irányító szerveiben a tagállamokkal egyenlőbb szintre helyezték abból a célból, hogy esetleg társult országok fogadjanak ERIC-eket, ami a társult országoknak az ERIC-ekben való fokozott részvételéhez vezetne. Ezek a kérések abban az összefüggésben hangzottak el, hogy a 2010 ESFRI-útitervben szereplő három ERIC³ fogadó országa esetleg Norvégia lenne.

Ezt a jelentést a Bizottság az ERIC-rendelet 19. cikkének megfelelően készítette el, amelyben arról rendelkeztek, hogy a Bizottság legkésőbb 2014. július 27-ig az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak jelentést nyújt be a rendelet alkalmazásáról és – adott esetben – annak javasolt módosításairól.

¹ HL L 206., 2009.8.8., 1. o.

² HL L 326., 2013.12.6., 1. o.

³ Ezek a következők: Európai Társadalomtudományos Adatarchívumok Konzorciuma (CESSDA), Svalbardi Integrált Megfigyelőközpont (SIOS) és Európai Szén-dioxid-leválasztó és Tároló Laboratóriumi Infrastruktúra (ECCSEL).

2. AZ ERIC JOGI JELLEMZŐI

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 187. cikke alapján az ERIC-rendelet a nemzeti és kormányközi jogi és szabályozási rendszereket kiegészítő közös jogi keretről rendelkezik transznacionális kutatási infrastruktúrák létrehozására. Az Európai Kutatási Térséget támogató, mostanáig elfogadott jogi eszközök egyike.

Az ERIC-rendelet szerint egy ERIC valamennyi tagállamban elismert jogi személyiséggel és teljes körű jogképességgel rendelkezik. Legalább három állam tagsága szükséges hozzá: egy tagállamé, és két másik országé, amelyek lehetnek tagállamok vagy társult országok. A tagjai lehetnek tagállamok, társult országok, társult országoktól eltérő harmadik országok és kormányközi szervezetek. Az ERIC célkitűzéseinek eléréséhez együttesen járulnak hozzá, amely elsősorban egy európai jelentőségű kutatási infrastruktúra megvalósítása és működtetése. A tagállamok, társult országok, társult országoktól eltérő harmadik országok és kormányközi szervezetek szavazati joggal nem rendelkező megfigyelők is lehetnek.

Az ERIC belső struktúrája rugalmas és lehetővé teszi a tagok számára, hogy az alapszabályban meghatározzák a jogaikat és kötelezettségeiket, a szervezet és azok hatásköreit, valamint más belső szabályokat. Az ERIC-rendelet arról rendelkezik, hogy a tagok közgyűlésében a tagoknak és társult országoknak együttesen a szavazati jogok többségével kell rendelkezniük, bár egy olyan ERIC alapszabályának módosítására irányuló javaslat, amely fogadó országa tagállam, a tag tagállamok többségének egyetértését teszi szükségessé. A tagok vagyoni felelőssége az ERIC tartozásaiért korlátozódhat a vonatkozó hozzájárulásaikra; a rugalmasság azonban megengedett az alapszabály ilyen jellegű szabályainak módosítására. Egyes adminisztratív, biztonsági és technikai ügyeket illetően az alkalmazandó jog az uniós jog, a létesítő okirat szerinti székhely államának vagy a működési államnak a joga. Az alapszabálynak és a végrehajtási szabályoknak meg kell felelniük az alkalmazandó jognak.

A hozzáadottérték-adóról és a jövedéki adóról szóló irányelvek értelmében egy ERIC nemzetközi szervnek vagy szervezetnek tekintendő, de a héra és a jövedéki adók alól való mentesülés érdekében a fogadó tagállamnak nemzetközi szervként vagy szervezetként el kell ismernie. Mivel a közbeszerzési irányelv értelmében szintén nemzetközi szervezetnek tekintendő, egy ERIC a közbeszerzési eljárások alól is mentesülhet és e helyett saját közbeszerzési szabályokat fogadhat el.

A Bizottság a Tanács által ráruházott végrehajtási hatáskör alapján eljárva, határozattal hoz létre egy ERIC-et. A Bizottság az ERIC alapító tagjává válni kívánó tagállamok, országok és kormányközi szervezetek által benyújtott kérelem alapján jár el. A Bizottság határozatának elfogadására irányuló eljárás magában foglal egy független szakértői értékelést, különösen az ERIC tervezett tevékenységének területén. A Bizottság az ERIC-rendelet 20. cikkében előírt, valamennyi tagállam és társult ország képviselőiből álló bizottság (a továbbiakban: ERIC bizottság) véleményét is kikéri.

3. AZ ERIC-RENDELET VÉGREHAJTÁSA

Az ERIC-rendelet elfogadása óta hét ERIC-et hoztak létre. 2011 márciusában létrehozták a SHARE ERIC-et (az egészségre, az öregedésre és a nyugdíjba vonulásra vonatkozó európai felmérés),⁴ amelynek fogadó országa először Hollandia

⁴ HL L 71., 2011.3.18., 20. o.

volt, majd 2014. óta Németország lett; tagjai Ausztria, Belgium, Cseh Köztársaság, Görögország, Izrael, Olaszország, Szlovénia és Hollandia, megfigyelője pedig Svájc. 2012 februárjában létrehozták a CLARIN ERIC-et (Közös Nyelvi Erőforrások és Technológiai Infrastruktúra),⁵ amelynek fogadó országa Hollandia, tagjai pedig a Cseh Köztársaság, Dánia, Németország, Észtország és a Holland Nyelvi Unió. 2013 novemberében négy ERIC-et hoztak létre; az EATRIS ERIC (Magas Szintű Transzlációs Klinikai Kutatás Európai Infrastruktúrája)⁶ fogadó országa Hollandia, tagjai a Cseh Köztársaság, Dánia, Észtország, Olaszország és Finnország, megfigyelői pedig Franciaország és Spanyolország; az ESS ERIC (Európai Társadalomtudományi Elemzések)⁷ fogadó országa az Egyesült Királyság, tagjai Belgium, Cseh Köztársaság, Németország, Észtország, Írország, Litvánia, Hollandia, Ausztria, Lengyelország, Portugália, Szlovénia és Svédország, megfigyelői pedig Norvégia és Svájc; a BBMRI ERIC (Biobankok és a Biomolekuláris Erőforrások Kutatási Infrastruktúra)⁸ fogadó országa Ausztria, tagjai Belgium, Cseh Köztársaság, Németország, Észtország, Franciaország, Görögország, Olaszország, Málta, Hollandia, Finnország és Svédország, megfigyelői pedig Norvégia, Lengyelország, Svájc és Törökország; az ECRIN ERIC (Európai Klinikai Kutatási Infrastruktúra-hálózat)⁹ fogadó országa Franciaország, a tagjai pedig Németország, Spanyolország, Olaszország és Portugália.

Végül 2014 májusában létrehozták az Euro-Argo ERIC-et,¹⁰ amely fogadó országa Franciaország, tagjai Németország, Görögország, Olaszország, Hollandia, Finnország és az Egyesült Királyság, megfigyelői pedig Lengyelország és Norvégia.

Mind a hét fent említett ERIC szerepelt a Kutatási Infrastruktúrák Európai Stratégiai Fóruma (a továbbiakban: ESFRI) által elfogadott útitervekben. Két ERIC (a SHARE ERIC és az ESS ERIC) európai felmérések tervezésére, kidolgozására és végrehajtására, míg a másik öt a biológia és az orvostudomány, az ökológia, valamint a társadalomtudományok és a bölcsészet területén, szétszórtan elhelyezkedő infrastruktúrák fejlesztésére és megvalósítására jött létre.

Az ERIC jogi struktúrája különböző típusú, egyetlen helyszínen vagy szétszórtan elhelyezkedő infrastruktúrák létrehozására és működtetésére szolgál. A szétszórtan elhelyezkedő infrastruktúrák az egyetlen jogalany által üzemeltetett, különböző helyszíneken található létesítményekben működő infrastruktúráktól egészen a jogi személyiségüket megőrző, szétszórtan elhelyezkedő létesítmények üzemeltetését koordináló központként létrehozott infrastruktúrákig terjedhetnek.

Az ERIC-rendelet a tagállamokban közvetlenül alkalmazandó, és nem tesz szükségessé átültetést. A tagállamoknak azonban megfelelő intézkedéseket és eljárásokat kellett elfogadniuk ahhoz, hogy valamely ERIC tagjává vagy fogadó országává válhassanak. Az ERIC-ek létrehozása kapcsán az ERIC-rendelet többek között azt írja elő, hogy a héa- és/vagy a jövedékiadó-mentesség alkalmazhatósága érdekében a fogadó tagállamnak nyilatkoznia kell arról, hogy a héairányelv, illetve a 2008/118/EK irányelv értelmében az ERIC-et elismeri nemzetközi szervezetként. Ez a tagállamok többségének több évbe telt, Hollandia kivételével, ahol az ERIC-ek fogadását lehetővé tevő belső eljárások már 2010-ben léteztek. Ennek az volt az oka, hogy az új jogi struktúrát a nemzeti szabályozási és közigazgatási rendszerekbe be

⁵ HL L 64., 2012.3.3., 13. o.

⁶ HL L 298., 2013.11.8., 38. o.

⁷ HL L 320., 2013.11.30., 44. o.

⁸ HL L 320., 2013.11.30., 63. o.

⁹ HL L 324., 2013.12.5., 8. o.

¹⁰ HL L 136., 2014.6.9., 35. o.

kellett illeszteni, és mind a Bizottság szolgálatainak, mind az érintett tagállamoknak sok gyakorlati problémát kellett megoldaniuk, mielőtt ERIC-eket tudtak létrehozni és azok működni tudtak a nemzeti szabályozási és közigazgatási rendszerekben.

Ami a társult és a harmadik országokat illeti, amelyekben az ERIC-rendelet nem közvetlenül alkalmazandó, nekik egy, az ERIC jogi személyiségét és kiváltságait elismerő kötelező erejű nyilatkozatot kell tenniük ahhoz, hogy fogadó országává (társult ország esetében) vagy tagjává válhassanak egy konkrét ERIC-nek.

Öt évvel az ERIC-rendelet elfogadása után megállapítható, hogy a tagállamok többsége és egyes társult országok meghozták azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy egy ERIC fogadó országává vagy tagjává válhassanak. Ezt a kedvező fejleményt az is szemlélteti, hogy a 2010. évi ESFRI-úttervben szereplő 48 projekt közül a kutatási infrastruktúra létrehozásához körülbelül 20 alkalmazza vagy tervezi alkalmazni jogi formaként az ERIC-et. Továbbá a Bizottsághoz két olyan kérelem is érkezett, amely egy-egy, az ESFRI-úttervben nem szereplő európai kutatási infrastruktúra ERIC-ként való létrehozásra irányult: az egyik ilyen a Közép-európai Kutatási Infrastruktúra-konzorcium (CERIC ERIC) volt, amelynek fogadó országa Olaszország, a másik pedig a Nagyon Hosszú Bázisvonalú Interferometria Közös Intézet (JIV ERIC), amelynek fogadó országa Hollandia.

Az ERIC-rendelet végrehajtásának elősegítésében fontos szerepet töltöttek be a tagállamok és a társult országok illetékes hatóságai által meghozott közigazgatási és eljárási intézkedések, az ERIC-bizottság rendszeres ülésein kicserélt információk, valamint a tagállamok és a társult országok képviselői által felvetett kérdéseknek a Bizottság különböző szolgálatait általi tisztázása.

A Bizottság arra számít, hogy 2015 végéig körülbelül 15 ERIC jöhet létre.

4. AZ ERIC-RENDELET VÉGREHAJTÁSÁNAK KIHÍVÁSAI

Az ERIC-rendeletet egy olyan időszakban fogadták el és hajtják végre, amikor a tagállamok és társult országok az államháztartási hiány csökkentésére megszorító intézkedéseket hoztak. A megfelelő páneurópai kutatási infrastruktúra létrehozásához és működtetéséhez hosszú távon szükséges erőforrások összevonása így jelentős kihívást jelent, amit az egyedi, érintett tagállamok és társult országok költségvetési döntési eljárásainak különböző ütemezése még bonyolultabbá tesz. Ez a kutatási infrastruktúrák minimális finanszírozási alapjának előteremtéséhez egy elég hosszú előkészítési időt eredményez. Ez a probléma nem az ERIC eszköz sajátja, hanem valamennyi európai kutatási infrastruktúrával kapcsolatos. A kutatási infrastruktúra megvalósításának előkészítésében érintett tagállamok, társult országok és harmadik országok összehangolása, a jobb szinkronizáció és a fokozottabb átláthatóság a végrehajtási folyamat felgyorsítását nagyban segítené.

A feltétel, miszerint kizárólag államok és kormányközi szervezetek kérhetik egy ERIC létrehozását, tovább bonyolítja a helyzetet a kutatási infrastruktúra létrehozását és megvalósítását előkészítő tudományos közösségek számára, mivel a minisztériumok vagy a minisztériumok által megbízott finanszírozó ügynökségek rendszerint nem kapcsolódnak be a kezdetektől fogva az ERIC-ként való létrehozásra irányuló kérelmek elkészítésébe. Egy ERIC jövőbeli partnerei között vitákat is elindíthat, például a hozzájárulások és a szavazati jogok közötti kapcsolatról, amihez az érintett tudományos közösségek nem ugyanúgy viszonyulnak. Az európai kutatási infrastruktúrák létrehozásában a minisztérium és a finanszírozó ügynökségek képviselőinek a kezdetektől való részvétele segíthet az előkészítési folyamat későbbi

szakaszaiban tapasztalható szükségtelen késedelmek elkerülésében, amikor az ERIC-ként való létrehozásra irányuló hivatalos kérelem benyújtása előtt a helyszíni kiválasztásáról és a partnerek pénzügyi hozzájárulásairól és kötelezettségvállalásairól kell gondoskodni.

Ezenkívül sok európai kutatási infrastruktúra horizontális jellege több esetben ezen infrastruktúrák partnerei számára összetettebb döntési folyamathoz vezet, mivel több minisztériumnak és finanszírozó ügynökségnek kell például az egészségügy, a kutatás, a tengervédelem, a környezetvédelem és az energiaügy területén részt vennie.

Az ERIC-rendeletben meghatározott, a héával és a jövedéki adókkal, valamint közbeszerzéssel kapcsolatos rendelkezések azt jelentették, hogy az érintett tagállamokban, társult országokban és harmadik országokban több minisztériumot, köztük a pénzügyminisztériumot és a külügyminisztériumot is be kellett vonni az ERIC-ként való létrehozásra irányuló kérelmek elkészítésébe és jóváhagyásába, ami tovább bonyolította a helyzetet és a jóváhagyási folyamatot elősegítő megfelelő belső eljárások bevezetését tette szükségessé. A hét ERIC létrehozása során nyert tapasztalatokból úgy tűnik, hogy egyre több tagállamban és társult országban tudatosul ez az összetettség, és a belső jóváhagyási folyamat szervezése és felgyorsítása érdekében egyre több tagállam és társult ország fogad el belső döntéshozatali eljárásokat.

Végül az ERIC-ek először a Horizont 2020 pályázati felhívás során lesznek pályázásra és részvételre jogosultak. A kutatási infrastruktúra munkaprogramban is említették az ERIC-ek és az ESFRI kutatási infrastruktúrák esetleges támogatását. A Bizottság arra számít, hogy fontos szerepet tölthetnek be az adatgazdálkodásban és a klaszterekben néhány olyan témában, mint az egészségügyi és környezetvédelmi kutatások.

5. A BIZOTTSÁG SZOLGÁLATAINAK SZEREPE

A Bizottság szolgálatai az évente háromszor-négyszer ülésező ERIC bizottság üléseinek megszervezésével és az azokon való elnökléssel segítették elő az ERIC-rendelet végrehajtását. Amellett, hogy az ERIC-rendeletnek megfelelően véleményezik az ERIC-ként való létrehozásra irányuló hivatalos kérelmeket, ezen ülések a folyamatban lévő ERIC-ként való létrehozásra irányuló kérelmekről, valamint az ERIC tagsággal kapcsolatos döntések meghozatala érdekében a tagállamok és társult országok által bevezetett belső intézkedésekről való információ nyújtást és cserét biztosítják. Ezenkívül az ERIC-ként való létrehozásra irányuló kérelmek elkészítésének megkezdéséhez közel álló jövőbeli európai kutatási infrastruktúrák képviselői prezentációkat mutatnak be annak érdekében, hogy tájékoztassák valamennyi tagállamot és társult országot az időbeosztásokról, a finanszírozás várható mértékéről, a kidolgozandó szolgáltatásokról és egyéb tevékenységekről, valamint az ERIC előkészítésében és a kérelem benyújtásában való részvételi lehetőségekről.

A Bizottság gyakorlati iránymutatásokat tett 2010-ben közzé, amely a lehetséges kérelmezőknek gyakorlati tájékoztatást nyújt a ERIC-ként való létrehozásra irányuló kérelem benyújtásának mikéntjéről és kommentálja az ERIC-rendelet jogi szempontokra összpontosító cikkeit. Az iránymutatások eddig szerzett tapasztalatokat figyelembe vevő, naprakész változatát 2014-ben teszik közzé.

A Bizottság szolgálatai az ERIC-rendelet rendelkezéseivel kapcsolatban, a tagállamok, a társult országok, illetve az ERIC-ként való létrehozásra irányuló kérelmet előkészítő kutatási infrastruktúrák képviselői által széles körben feltett kérdésekről nyújtottak felvilágosítást. Ezek többek között az ERIC jogi jellegére, az ERIC fő céljaként a nukleáris kutatás vállalhatóságára, a tagok felelőségére, különösen a különböző országokban csomópontokkal és személyzettel rendelkező, szétszórtan elhelyezkedő infrastruktúrák esetében az alkalmazandó jogra, valamely ERIC felszámolására, illetve a nemzeti bíróságok szerepére vonatkoztak.

2013-ban a Bizottság szolgálatai sablonokról gondoskodtak, amelyek szükségesek harmadik országok és kormányközi szervezetek számára, hogy nyilatkozzanak valamely ERIC elismeréséről, és amelyek tisztázták vagy egyszerűsítették azon országok számára az ERIC fogadó országává vagy tagjává válásának eljárását.

A Bizottság szolgálatai 2013-ban egy munkadokumentumot is szolgáltatottak, amely az első ERIC-ek kérelmezési folyamata során szerzett tapasztalatokon alapulva az ERIC-ek rendelkezéseikhez tartalmaz sablonokat, annak érdekében, hogy elősegítse a rendelkezések kérelmezők általi megszövegezését, és az ERIC-ek rendelkezéseit következetesebbé tegye a különböző ERIC-ek sokféle jellegét a struktúrájuk szempontjából (egyetlen helyszín, szétszórtan elhelyezkedő, virtuális), illetve a kutatási területeik szempontjából (társadalomtudományok és bölcsészet, ökológia, energia, biológia és orvostudomány, anyagok és elemző létesítmények, fizika és mérnöki tudományok) tükröző rugalmasság és az azokhoz való alkalmazkodás sérelme nélkül.

A Bizottság szolgálatai aktív szerepet töltek be az ERIC-ként való létrehozásra irányuló kérelmek elkészítése során, részt vettek a tagállamok és társult országok bizottsági ülésein és más előkészítő ülésein, ahol a jövőbeli partnerek közötti tárgyalások során felmerült kérdésekre a lehetséges megoldásokat és kompromisszumokat kijelölték és tisztázták.

Egy ERIC létrehozását követően a Bizottság szolgálatainak korlátozott szerepe van az ERIC tevékenységeiben, amelyeket az ERIC tagok szabályoznak és irányítanak az ERIC-rendelet, valamint az ERIC-re nézve elfogadott alapszabály és végrehajtási szabályok által szabott korlátok között. A Bizottsági szolgálatok csak akkor járhatnak el, ha a tagok tájékoztatják vagy felkérik olyan kérdésekkel kapcsolatban, amelyek felmerültek és az ERIC-rendelet előírásai szerint az ERIC által a Bizottságnak benyújtott éves jelentésben szerepelnek.

Az öt különböző tagállamban létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező hét ERIC létrehozására tekintettel, valamint az ERIC-ek további fejlesztésének elősegítése érdekében, a Bizottság ERIC hálózati üléseket szervez, ahol a meglévő ERIC-ek a bevált gyakorlatokat kicserélhetik és közös problémákat vethetnek fel. Az ERIC bizottság és az ERIC-ként való létrehozásra irányuló kérelmezés végső szakaszában lévő jövőbeli ERIC-ek képviselőit meghívják ezekre az ülésekre. Az első ERIC hálózati ülést 2014 júniusában tartották.

6. KÖVETKEZTETÉSEK

Hét ERIC 2014 májusára történt sikeres létrehozása, és a 2015 végére várható körülbelül 15 ERIC létrejöttének kilátása alapján le lehet vonni azt a következtetést, hogy a jogi keret elfogadottsága, azaz az ERIC-et felhasználó, új vagy felújított európai infrastruktúrák száma fellendült és sikeres. Az ERIC-rendelet bebizonyította, hogy betölti azt a rést, ami a páneurópai kutatási infrastruktúrák létrehozásában a

hagyományos szerződés-alapú nemzetközi szervezetek és a nemzeti jogi személyek között volt tapasztalható. Ezt az is alátámasztja, hogy az ESFRI-úttervben szereplő körülbelül húsz projekt tervezi az ERIC alkalmazását kutatási infrastruktúra megvalósítására.

A csatlakozással, a döntéshozattal és például a felelősség kérdésének kezelésével kapcsolatos rendelkezések számos közös vonása miatt az ERIC nagy mértékben lehetővé tette a tagállamok, társult országok és harmadik országok számára, hogy az együttműködést vagy az ezen európai kutatási infrastruktúrákhoz való csatlakozást fontolóra tudják venni. A Bizottság szolgálatai az ERIC bizottság üléseinek megszervezésével és az azokon való elnökléssel segítették elő az ERIC-rendelet végrehajtási folyamatát.

Az ERIC-ként való létrehozásra irányuló kérelmezés eljárását és az ERIC egyszerű használatát még tovább lehet fejleszteni, miközben a tagállamok, a tudományos közösség és a Bizottság szolgálatai átesnek azon a tanulási időszakon, amely alatt jobban megértik ezen új jogi eszköz alkalmazásának gyakorlati vonzatait. Amennyiben a Bizottság szolgálatainál, a tagállamokban és a társult országokban a megfelelő intézkedéseket meghozzák, a használat a megszerzett tapasztalatok miatt folyamatosan egyre egyszerűbb lesz, és mert a folyamatot még lehet ésszerűsíteni, az európai kutatási infrastruktúrák létrehozása fel fog gyorsulni. Ezért a Bizottság ebben a szakaszban nem tesz javaslatot módosításra.

7. FOLYAMATBAN LÉVŐ ÜGYEK ÉS KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

Az ERIC-ek létrehozását szolgáló kérelmezési eljárások során szerzett tapasztalatok eredményeként több új témával kell majd az ERIC tagoknak és a Bizottsági szolgálatoknak foglalkozniuk. A témák a különböző tagállamok olyan gyakorlataival kapcsolatosak, mint például a nemzeti jogrendszer alapján egy ERIC-et hogyan jegyeztessenek be a kereskedelmi kamarán keresztül, vagy más nyilvántartásokban, ami lehetővé teszi az ERIC számára, hogy bankszámlát nyisson és a hía, illetve a jövedéki adók visszatérítését kérje. Hasonlóképpen, mivel az ERIC egy közszektoron belüli társulás, sok esetben az általa alkalmazott személyzet státusát tisztázni kell, mivel az hatással lesz a bérskálákra, jövedelemadó kérdésekre és személyzeti költségekre.

Olyan kérdések is felmerültek, amelyek a tagok által az ERIC-nek nyújtott természetbeni hozzájárulások tisztázására vonatkoznak, különösen azt illetően, hogy ezek a hozzájárulások részesülhetnek-e hía- és jövedékiadó-mentességben, és ha igen, milyen feltételek mellett. Ez azért fontos, mert sok esetben az ERIC tagjai inkább részben természetben nyújtanak hozzájárulást az ERIC-nek, mint készpénzben.

A gazdasági kontra nem gazdasági tevékenységek kérdését tovább kell tisztázniuk a Bizottság szolgálatainak, mivel egyre nő az igény, hogy a kutatási infrastruktúra tevékenységei „innovatív” és „társadalmi-gazdasági” hatásokkal indokolják a tagok beruházásait. Ezt a kérdést az „intelligens szakosodás” összefüggésében is meg kell vizsgálni, mert (valamely ERIC létesítmény részeinek felépítéséhez) a regionális alapokból, illetve állami támogatásból nyújtott esetleges támogatásokat is érint. Olyan egyéb témák is idetartoznak, mint például, hogy egy ERIC hogyan tud spin-offokat létrehozni, technológiatranszfert megvalósítani, illetve bevételt szerezni olyan szolgáltatásokból, amelyeket az ERIC státusának veszélyeztetése nélkül, a csak korlátozott gazdasági tevékenység követelményének való megfelelés mellett fejlesztett ki.

Az ERIC-ek fontos szerepet töltenek be az Európai Kutatási Térség széttagoztatásának csökkentésében, azáltal, hogy az adatgyűjtés, az adatokhoz és eszközökhöz való hozzáférés, az adatok karbantartása és a felhasználók számára nyújtott szolgáltatások vonatkozásában bevezetett átláthatóságon keresztül az Unió egész területén a tudományos közösségek számára harmonizált és strukturált módon hoznak létre szolgáltatásokat. Ennek célja nem csupán a tudományos közösségek támogatása, hanem tényeken alapuló politikai döntéshozatalhoz is vezet, olyan területeken, mint az egészségügy, a környezetvédelem, illetve a társadalom- és kulturális politika. A Bizottság a tagállamokkal megvizsgálja milyen lehetséges módokon tudnának az ERIC-ek más kutatási infrastruktúrákat ilyen szolgáltatások nyújtásával támogatni.

Bár az eddig létrehozott ERIC-ekben több mint 20 tagállam vesz részt, a létesítő okirat szerinti székhelyek néhány tagállamban tömörülnek. Az új európai kutatási infrastruktúrák megvalósításának előkészítése során a tagállamoknak és a társult országoknak figyelemmel kell lenniük arra, hogy hosszabb távon törekedjenek az Európai Unió egészére kiterjedő kiegyensúlyozottabb képviselő elérésére.

Az ERIC-ek fontos szerepet játszhatnak a nemzetközi együttműködésben, például az Afrikai Unióval, Ausztráliával, Oroszországgal, az Egyesült Államokkal, Kanadával és az ENSZ által javasolt együttműködések során. Ebben a vonatkozásban érdemes megjegyezni, hogy jelenleg az ERIC-et az OECD Globális Tudományos Fórumának (a továbbiakban: GSF) keretei között vizsgálják, mint a szétszórtan elhelyezkedő nemzetközi kutatási infrastruktúrák létrehozásának lehetséges modelljét. Ezen infrastruktúrák esetében különösen az irányítás, a jogi személyiség és vitarendezés kérdéseivel szükséges foglalkozni. A Bizottság adott esetben támogatja a GSF keretei közt vagy más nemzetközi vonatkozásban az olyan nemzetközi kutatási infrastruktúrák szabályozási keretéről való megállapodás lehetőségeit vizsgáló erőfeszítéseket, amelyek az európai uniós ERIC-hez hasonlóan betölthetik a rést a szerződés-alapú szervezetek és a nemzeti szervezetek között.

Végül, ahogy az már korábban megjegyzésre került, az ERIC-rendeletet a társult országokból, és különösen a Norvégiából érkezett kérések teljesítése érdekében 2013-ban módosították, annak érdekében hogy a szavazati jogaik szempontjából lehetővé tegyék a valamely ERIC-hez történő hozzájárulásaik teljes körű elismerését. A Bizottság szigorúan figyelemmel kíséri, hogy a módosítás a társult országok fogadó országonkénti vagy ERIC tagkénti fokozottabb részvételét fogja-e eredményezni.